

O pooblaščenji v načrtu novega civ. postopnika.

(Dalje.)

3. Navadni pooblaščenji.

§ 29. slove: „Insoweit eine Vertretung durch Advokaten nicht geboten ist und der Streitgegenstand an Geld oder Geldeswert den Betrag von 500 fl. nicht übersteigt, kann jede eigenberechtigte Person männlichen Geschlechtes zum Bevollmächtigten bestellt werden.“

V pravadah do zneska 500 gld. sme si torej stranka najeti navadnega pooblaščenca. Motivi utemeljujejo to določbo tako-le: Die Mehrzahl der Rechtsstreitigkeiten, welche vor Bezirksgerichten vorkommen, werden diesseits der Wertgrenze von 500 fl. liegen; das haben die statistischen Erhebungen ausser Zweifel gestellt . . . . . Für die Prozessgesetzgebung folgt daraus die Notwendigkeit, das bezirksgerichtliche Verfahren so einzurichten, dass es für seine Hauptfunction, also in erster Linie für diese geringeren Rechtssachen passe. Für diese kann nun die obligatorische Beteiligung sicher nicht geplant werden. Den Anwaltszwang in solchem Umfange einzuführen, würde gegen die Interessen des rechtsuchenden Publicums verstossen, ganz abgesehen davon, dass bei geringfügigen leichteren Rechtsstreitigkeiten die Mitwirkung von Advokaten auch sachlich kein Bedürfnis ist. To utemeljevanje pač pové, zakaj da ni uvesti obligatornega odvetniškega zastopanja v pravadah do 500 gld., ne pové pa, zakaj da je dopustiti v teh pravadah pooblastitev vsakega navadnega človeka. In da ne propisuje obligatornega odvetniškega zastopanja, utemeljuje načrt mimogrede tudi z malo verojetno tezo, da v stvarnem pogledu ni potrebno tako zastopanje. Vsi pač prav dobro vemo, da denašnje sumarne pravde stvarno niso nič manj zamotane in prav nič lahkejše kakor

redno-ustne. Bolj zamotane so poslednje le vsled oblike. In tako dobro tudi znamo, da ima uprav bagatelni sodnik pogosto naj-interesantnejše slučaje na svoji mizi. Škoda, da se niso vršile poizvedbe tudi pri odvetnikih, v koliko da zastopajo pri okrajnih sodiščih v pravnih do 500 gl. in v koliko v pravnih nad 500 gl. Prav gotovo dobil bi se zaključek, da velika večina odvetniških zastopanj pripada sumarnim pravnim. S tem pa bi bil dognan statistični dokaz, da je odvetniško zastopanje v teh pravnih prav tako potrebno, kakor v večjih pravnih.

Napominana določba §-a 29. napravila je v odvetniških krogih precej hrupa. A meni se ta določba strokovnemu zastopanju ne vidi posebno nevarna. Jedino le v trgovskih zadevah nahajali bodemo pred sodišči pogosto navadne pooblaščenca. Trговец pooblastil bode svojega prokurista, trgovskega pooblaščenca ali pomočnika, da ga v pravnih zastopa pred sodiščem. Takemu pooblaščenju pač ne moremo ugovarjati, kajti pooblaščenec te vrste je v trgovskih zadevah izvežban in podajal bode na podlagi trgovske knjige in korespondence sodniku prav tako točne informacije, kakor stranka sama. Kader pa bode šlo za juridično zamotane zadeve, tedaj pa bode vsak trговец toli previden, da si bode najel odvetnika. V bolj jednostavnih trgovskih zadevah bode torej odvetniško zastopanje pač redko. A napram sedanjim običajem to ne bode posebna izguba odvetnikom, kajti tudi sedaj si v takih zadevah trговец ne jemlje pogosto odvetnika, ampak se sam zastopa. S tem, da bode po novem zakonu pošiljati smel svoje ljudi k sodišču, dosegel bode le nekaj več zložnosti záse. Tudi to, da bodo kot navadni pooblaščenca zastopati smeli beležniki, sedanjega položaja nič premenilo ne bode, ker je to zastopanje po deželi običajno.

Drugih pooblaščencaev pa bodemo pred sodišči malo videli. Zakotni pisarji so seveda od zastopanja izključeni (§ 29. odst. 2.). Zastopanje od strani družih nestrokovnjakov pa je v načrtu skoro onemogočeno. § 42. v odst. 2. določa, da mora propala stranka v pravdi povrniti nasprotniku, katerega je zastopal navadni pooblaščenec, le popotne in druge gotove izdatke¹⁾. Niti zamudo časa se navadnemu zastopniku ne plača. Tako

¹⁾ Ta določba se v načrtu z l. 1881. ne nahaja in ne pozna je tudi nemški civ. postopnik

skromno plačilo pač nobenega ne bode vleklo do zastopanja. Če pa bode stranka, ki si je takega pooblaščenca najela, sama dala mu kako nagrado za zamudo ali pa za trud, no potem pa tak pooblaščenec dolgo zastopal ne bode, kajti potem je zakotni pisar, ker zastopa iz dobičkarije, in prijelo se ga bode po min. naredbi z dne 8 junija 1857, št. 114. drž. zak. ter se mu v bodoče zabranilo zastopanje.

Menim, da bode ostalo v obče tako, kakor je sedaj v su-marnem postopku, namreč da bode stranka poslala k sodišču navadnega zastopnika le tedaj, ako je sama zadržana, priti k razpravi. Le sem in tja se utegne pripetiti slučaj, da bode kedo, ki je kretanja pred sodiščem bolj vaje, iz prijaznosti prevzel kako zastopanje, tako n. pr. v mestu ali trgu kak trgovec ali obrtnik za starega, dobrega svojega kupovalca z dežele.

Tudi bode v posebnem slučaju sodnik zastopanje pooblaščen-čevo lahko zavrnil, namreč tedaj, ako pooblaščenec ni sposoben razumnih izjav. V takem slučaju moral bode razpravo, ako stranka ni sama navzočna, preložiti, stranki pa zaukazati, da si najame boljšega pooblaščenca, ali pa odvetnika (§ 201. odst. 2).

Da se pa sploh navadno zastopanje ne bode posebno širilo, uči nas tudi sedanja izkušnja. V bagatelnem postopku dovoljeno je navadno zastopanje, ali razven v trgovskih zadevah je to za-stopanje tako pičlo, da niti imena vredno ni.

Znamenito je tudi, kako misel ima načrt o vrednosti za-stopanja navadnih pooblaščenecv. Motivi na str. 205. povedó: Die Beteiligung nicht rechtskundiger gemeiner Bevollmächtigter am Prozessverfahren zu befördern, hat die Gesetzgebung wenig Ursache. Solche Beteiligung steht hinter der persönlichen Theilnahme der Partei zurück, indem der Bevollmächtigte selten genau so gut informirt und so dispositionsberechtigt sein wird, wie die Partei selbst; und sie steht nicht minder hinter der Beteiligung von Rechtsfreunden zurück, denn dem gemeinen Bevollmächtigten fehlen die Fachkenntnisse, die Geschäftsgewandtheit, die Schulung und Erfahrung der berufsmässigen Parteienvertreter, die Beteiligung solcher gemeiner Bevollmächtigten trägt daher positiv nichts zur besseren Prozessführung bei und wird sich negativ als Quelle von Hemmungen, Unterbrechungen und anderen Schwierigkeiten erweisen, die bei Anwe-

senheit der Partei hätten vermieden werden können. Von allem sonstigen abgesehen, entspricht es daher auch dem geringen Werte der gemeinen Bevollmächtigten für den Prozess, wenn das Gesetz dieselben in Bezug auf die Bemessung der Prozesskosten gleichfalls auf die letzte Stelle setzt und bei Intervention derartiger Bevollmächtigter auch die Gewährung solcher Entschädigung ausschliesst, auf deren Zuerkennung die Partei Ansprüche hat“ (stranka ima namreč tudi pravico, da za zamudo časa zahteva odškodovanje, § 42. odst. 1.).

Uriva se pač misel, čemu se — potemtakem sploh navadno pooblaščenje dopušča. Kakor uže povedano, motivi tega nikjer ne utemeljujejo, nasprotno pa iz ravnokar navedenega sledi, da načrt navadnim pooblaščenjem ni prijatelj. Bilo bi torej pač dosledno, da bi se navadno pooblaščenje načelno izključilo, ustanovilo pa neobhodno potrebne izjeme n. pr. za trgovski poklic in potem za slučaj, da stranka sama ne more priti k sodišču. V teh izjemah pa naj bi se s pooblaščenju gledé priznanja stroškov ugodneje ravnalo. To bilo bi odkritosrčneje, kakor pa zastopanje dopuščati, a iz mržnje do njih za zamudo časa in za trud ničesa prisojati jim. —

Konečno omeniti je še zastopnike-namestnike. Odvetnik sme pravdno pooblastilo za posamične čine ali oddelke prenesti na družega odvetnika ter na podlagi pravnega pooblastila, za pravdne čine, katerim ni treba odvetniškega zastopstva, postaviti si kakega drugega namestnika (§ 31. št. 4.). Da bi le-to pravico imel tudi navadni pooblaščenec, ni nikjer izrečeno.

Iz določbe o namestnikih, katere si postavlja odvetnik, pa sledi, da bode delokrog odvetniških kandidatov izdatno utesnjen, oni pisarniškega osebja pa razširjen. Prvi namestovati bodo mogli odvetnika le v pravnih do 500 gld., v večjih pravnih pa le pred onimi okr. sodišči, kjer nista nastanjena vsaj 2 odvetnika. Pred sodnimi dvori posredovati bodo smeli le v pravnih činih pred naprošenim sodnikom in pred sodnikom, kateremu se je kak pravdni čin zaukazal. To bodo zelo postranski posli, kajti k glavnemu poslu, namreč k pripravljalnemu postopanju ima pristop le odvetnik. V vseh zadevah pa, v katerih more namestovati kandidat, sme to tudi vsak odvetniški pisar. Uteg-

nemo torej v bodoče pred sodišči pogosto nahajati odvetniške solicatorje kot zastopnike namestnike.

Konečno bodi še omenjeno, da se v permanentnem odseku določba §-a 29. načelno še ni rešila, ampak se je posvetovanje o njej na predlog referenta Baernreither-ja odložilo ter se bode vršilo zajedno s posvetovanjem o pristojnosti okrajnih sodišč. Stavil pa je član odseka dr. Dyk predloga, da se stranka, ako jo zastopa navadni pooblaščenec, ne sme razprave udeležiti, pač pa ako jo zastopa odvetnik, ter da sme odvetnika tudi ondi, kjer je odvetniško zastopanje obvezno, namestovati odvetniški kandidat, ako je uže izvršil odvetniški izpit. Prvi predlog bil je po nasvetu zastopnika vlade dv. svetnika dr. Klein-a odklonjen, češ, da se ni bati, da se bode v tem slučaju razvijalo zakotno zastopanje, zato ne, ker onemogočuje to določba §-a 42., vsled katere navadni pooblaščenec za svoj trud odškodovanja zahtevati ne more. Če bi bil ta predlog obveljal, potem bi dobili slično določbo, kakor jo ima kazenski postopni red o zastopanju obtoženca pred okr. sodišči in v svojih posledicah zlagala bi se ta določba s propisom sedanjega sumarnega postopka, kajti stranka bi običajno le tedaj poslala navadnega pooblaščenca k sodišču, ako bi se sama razprave udeležiti ne mogla. K drugemu predlogu pripomnil je napominani zastopnik vlade, da bode vsekako treba skrbeti, da bode odvetnika zastopati mogla kaka oseba iz njegove pisarne. A prostor takej določbi je v odvetniškem redu, kateri bode itak treba nekaj premeniti. Vsled te pripomnje se je ta predlog Dyk-ov načelno vsprejel.

Pripomniti je še, da je shod odvetniških odposlancev (Delegirtentag), ki je bil koncem meseca junija t. l. na Dunaji, sklenil, da je kot navadne pooblaščenke dopustiti le zakonite zastopnike, trgovske družnike (Handelsgesellschafter), prokuriste in osebe, ki so trajno v službi dotične pravnice stranke. V krajih, kjer sta nastanjena vsaj dva odvetnika, tudi beležniki ne smejo biti pooblaščenki.

Kavčnik.

(Konec prihodnjič.)

